

ЛЕКЦИЯ 3. ОҚУ ПРОЦЕСІНІҢ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ДЕНСАУЛЫҒЫНА ӘСЕРІ.

1. Дене шынықтыру сабағы мектеп жасындағы оқушылармен дене шынықтыру жаттығуларын құрудың негізгі нысаны ретінде
2. Дене шынықтыру сабағына қойылатын негізгі талаптар

Жалпы білім беру жүйесінде дене шынықтыру жаттығуларын өткізудің негізгі нысаны дипломды маман өткізетін дене шынықтыру сабағы болып табылады. Дене шынықтыру сабағына әдістемелік және ұйымдастырушылық талаптар қойылады, өйткені мектептегі дене тәрбиесі оқушылардың дене шынықтыру, адамгершілік және рухани дамуына бағытталған педагогикалық тұрғыдан дұрыс ұйымдастырылған үдеріс болып табылады, онда қызметтің негізгі нысаны жалпы дамушы бағыттағы қозғалыс қызметі болып табылады. Білім беру жүйесінде сабақ құрудың негізгі және міндетті нысаны дене шынықтыру сабағы болып табылады, бұл оның сабақтың басқа түрлерінің алдындағы артықшылықтарымен байланысты.

1. Сабақ (сабақ) дене тәрбиесіндегі сабақтардың ең бұқаралық нысаны болып табылады (елдің барлық білім беру оқу орындарында міндетті). Басқа бірде-бір мемлекеттік немесе қоғамдық басқару құрылымы дене жаттығуларымен бұқаралық және тұрақты сабақтар ұйымдастыра алмайды, бұл тек жалпы және кәсіптік білім беру жүйесінде ғана мүмкін болады.

2. Сабақтар (сабақтар) дене тәрбиесі процесінің ғылыми негізделген заңдылықтары (сабақтарды әдістемелік сауатты құру) негізінде өткізіледі. Тек білім беру жүйесінде ғана дене шынықтыру сабақтары сабақтарға әртүрлі педагогикалық әсерлердің жиынтығын білдіретін сауатты құрылған жүйе болып табылады.

3. Сабақтарды (сабақтарды) дене тәрбиесі маманы (мұғалім, дене тәрбиесі оқытушысы) өткізеді. Тек білім беру жүйесінде ғана мұғалім немесе дене шынықтыру оқытушысы еліміздің жалпы білім беру жүйесіне енгізілген педагог маман болып табылады.

4. Сабақтар (сабақтар) дене тәрбиесінің (білім беру, сауықтыру, тәрбиелеу) міндеттерін бағытталған және кешенді шешуге ықпал етеді. Яғни, дене шынықтыру пәнінің мұғалімі немесе оқытушысы дене тәрбиесінің педагогикалық міндеттерін, отандық педагогика мен білім беру жүйесінде қабылданған педагогикалық қағидаттар жүйесін ұйымдастырады, қамтамасыз етеді және іске асыруға жауапты болады.

Айқындылығына қарамастан, дене шынықтыру сабақтарын сыныптан тыс сабақтарға толық немесе ішінара ауыстыру туралы пікірлер дүркін-дүркін

туындайды. Мұндай пікір қате және қауіпті болып табылады. Дене шынықтыру сабағы басқалармен қатар толыққанды оқу пәні болып табылатынын және сол жалпы педагогикалық міндеттерді, бірақ өзіндік ерекше құралдармен - дене шынықтыру жаттығуларымен шешетінін түсіну қажет. Дене шынықтыру пәнінің мұғалімі дене жаттығуларының құралдарымен және ұйымдық нысандарымен білім беру және тәрбиелеу міндеттерін шешу үшін мақсатты түрде оқытылған маман болып табылады. Пәннің мектеп кестесіне кіріктірілуі оны ұйымдастыруда белгілі бір қиындықтарға алып келсе де, бұл ретте педагог пен бірыңғай білім беру процесі шеңберінде тәрбиеленушілердің өзара іс-қимылына арнайы қосымша жағдай жасайды. Бұдан басқа, оқушыларды дене тәрбиесінің бірегей құралдарымен оқытудың тұлғалық және метаппредметтік нәтижелерін тиімді іске асыру тек физикалық сабағы жағдайында ғана мүмкін болады.

Дене шынықтыру сабағына қойылатын әдістемелік талаптар:

Дене шынықтыру сабағына мынадай әдістемелік талаптар қойылады:

1. Мақсаттар мен міндеттерді қоюдың нақтылығы. Тапсырмаларды қысқаша және нақты қою сабақты өткізудің құралдары мен әдістерін ұтымды таңдауды, айналысушылардың жоғары ынтымақтамасын қамтамасыз етеді.
2. Оқу материалының жұмыс бағдарламасына және жоспарлауға сәйкестігі. Сабақ тақырыбы бағдарламалық талаптарға және ағымдағы және жедел жоспарлаудың әзірленген құжаттарына қатаң сәйкес келуі тиіс; бағдарламаны немесе жоспарлауды еркін өзгертуге жол берілмейді.
3. Сабақты жоғары әдістемелік деңгейде өткізу. Оқыту құралдары мен әдістерін ұтымды таңдау сабақ міндеттерінің неғұрлым орынды және тиімді шешілуіне сәйкес болуы тиіс.
4. Сабақтардың сабақтас байланысы. Дене шынықтыру сабақтарының жүйесі дене тәрбиесінің негізгі қағидаттарына қайшы келмеуі тиіс. Әрбір сабақтың мазмұны алдыңғы сабақтан қисынды түрде шығуы және келесі сабақ үшін алғышарттар жасауы тиіс.
5. Сабақтың мазмұнын, оны өткізу әдістемесін ұдайы өзгерту. Сабақ тақырыбына сәйкес сабақ мазмұны бірдей болмайды; сабақтардың әртүрлілігі оны өткізудің әртүрлі құралдарын, әдістері мен әдістемелік тәсілдерін пайдаланумен байланысты.
6. Педагогикалық үдерістің барысы мен нәтижелерін тұрақты бақылау. Сабақ барысында айналысушылардың қызметін әр түрлі бағалау, ағзаның жүктемеге реакциясын бақылау және т.б. үнемі жүзеге асырылады.
7. Сабақтың жарыққа қауіпсіздігін қамтамасыз ету. Сабақтардың әдістемелік сауатты өткізілуіне, айналысушылардың пәні мен саналылығының жоғары деңгейіне байланысты.

Оқытудың техникалық құралдары: слайдтар, презентациялар.

Лекцияны оқудың тәртібі, оқыту әдістері мен түрлері: проблемалық оқыту технологиясы, дамыта оқыту технологиясы.

Әртүрлі күрделілік деңгейдегі тапсырмалар (сұрақтар) және оларды бағалаудағы ұпайлардың үлестірілуі (20 ұпайға дейін).

Сұрақтар:

1. Оқу процесінің оқушылардың денсаулығына әсері.
2. Дене шынықтыру сабағы мектеп жасындағы оқушылармен дене шынықтыру жаттығуларын құрудың негізгі нысаны ретінде
3. Дене шынықтыру сабағына қойылатын негізгі талаптар

БӨЖ және БОӨЖ тапсырмалары (30 ұпайға дейін).

Оқу процесінің оқушылардың денсаулығына әсері.

Пайдаланылған әдебиеттер:

Негізгі:

1. Организация и методика учебного процесса, физкультурно-оздоровительной и спортивной работы в вузе, Учебное пособие, Алматы, Қазақ университеті 2020, Г.Б. Мадиева

2. Аймақтық ерекшелік сипаты ескеріліп мектеп оқушыларына дене мәдениетінен білім берудің педогогикалық үлгісі, монография, Түркістан 2017, Б.Қ.Мухамеджанов., Б.М.Баймуханбетов

3. Болошақ жаттықтырушы-оқытушылардың ұйымдастыру-әдістемелік күзиреттілігін қалыптастыру әдістемесі, оқу құралы, Түркістан 2015, Б.Қ. Мухамеджанов., Б.С.Омаров

4.Спортты басқару және ұйымдастыру, Оқу құралы, Түркістан 2019, К.Д.Баетов., Б.К.Баетов., Д.М.Баетов

Қосымша:

1. Тайжанов С., Қарақов А. Дене тәрбиесі / 1-кітап. Жоғары оқу орындарына арналған оқулық. – Алматы: Эверо, 2019. – 368 б.
2. Тайжанов С., Қарақов А. Дене тәрбиесі / 2-кітап. Жоғары оқу орындарына арналған оқулық. – Алматы: Эверо, 2019. – 340 б.
3. Тайжанов С., Қарақов А. Дене тәрбиесі / 3-кітап. Жоғары оқу орындарына арналған оқулық. – Алматы: Эверо, 2019. – 346 б.
4. Тайжанов С., Қарақов А. Дене тәрбиесі / 4-кітап. Жоғары оқу орындарына арналған оқулық. – Алматы: Эверо, 2019. – 290 б.